

W dzisiejszych czasach korzystanie z internetu stało się nieodłącznym elementem życia codziennego dla większości ludzi na całym świecie. Wraz z coraz większą ilością informacji dostępnych online wzrosło znaczenie dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych. Dostępność jest kluczowym aspektem w projektowaniu i tworzeniu produktów interaktywnych. Oznacza to, że produkty te powinny być tak zaprojektowane i skonstruowane, aby były dostępne dla jak największej liczby odbiorców, niezależnie od ich ograniczeń i umiejętności.

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) na świecie jest około miliarda ludzi, którzy żyją z jakimś rodzajem niepełnosprawności, co stanowi około 15% populacji światowej. W Polsce według Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w 2021 roku w liczącej ok. 38,4 miliona populacji około 4,4 miliona osób (około 11,5%) posiada orzeczenie o niepełnosprawności, w którym najczęstszym rodzajem są problemy z ruchem (52,7%), problemy ze słuchem (19,6%), a także problemy z widzeniem (17,2%). Ważne jest również zapewnienie dostępności dla osób starszych. Według badań przeprowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) w 2021 roku osoby w wieku 65 lat i więcej stanowią aż 19,4% społeczeństwa Polski. Natomiast według raportu Eurostatu z 2020 roku wśród osób w wieku 65-74 lat 54% korzysta z internetu, a w grupie wiekowej 75 lat i więcej korzysta z niego 29%.

Dostępność stron internetowych i aplikacji mobilnych ważna jest nie tylko w wymiarze etycznym, ale została również znormalizowana prawnie przez ustawy i dyrektywy. W Polsce wymagania dotyczące dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych regulowane są przez Ustawę z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych. Wspierającą dyrektywą jest regulacja UE - Web Accessibility Directive 2016/2102 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2016 r. w sprawie dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych organów sektora publicznego.

Aby osiągnąć wysoki poziom dostępności, projektanci i programiści muszą zastosować odpowiednie technologie, narzędzia i standardy, które zostały określone w Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) dla stron internetowych i aplikacji mobilnych, opracowane przez World Wide Web Consortium (W3C). Najnowszą aktualizacją jest wersja 2.1, wprowadzona w 2018 roku, zawierająca trzynaście zasad podzielonych na poziomy dostępności (A, AA i AAA).

W celu zapewnienia technologii dostępności należy pamiętać o praktycznych wskazówkach znajdujących się w standardach. To między innymi:

1. Tekst alternatywny dla grafik i multimediiów, który pozwala osobom z problemami z widzeniem lub słuchem na zrozumienie treści wizualnych i dźwiękowych.
2. Skalowalne czcionki i kontrasty kolorystyczne, które ułatwiają odczytywanie treści osobom z problemami ze wzrokiem.
3. Podpisane wersje materiałów audio i wideo, które pozwalają osobom z problemami ze słuchem na zrozumienie mówionych treści.
4. Przejrzysta i prosta nawigacja, która ułatwia poruszanie się po stronie internetowej lub aplikacji mobilnej osobom z problemami z motoryką lub orientacją przestrzenną.
5. Obsługa klawiatury, która umożliwia poruszanie się po stronie internetowej lub aplikacji mobilnej bez konieczności korzystania z myszy, co jest istotne dla osób z problemami z motoryką.
6. Zrozumiała i przystępna treść - stosowanie zrozumiałego języka, unikanie skomplikowanych słów i konstrukcji zdania, aby ułatwić zrozumienie zawartości.
7. Ostrzeżenie użytkowników o wszelkich zmianach na stronie internetowej lub w aplikacji, takich jak zmiana języka lub przekierowanie, w celu uniknięcia dezorientacji.

Dzięki zastosowaniu standardu WCAG 2.1 produkty cyfrowe mogą być bardziej dostępne, co pozwala na zapewnienie równości i niedyskryminacji w dostępie do usług online. Istnieje wiele narzędzi, które pozwalają na sprawdzenie dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych pod kątem zgodności z wytycznymi dotyczącymi dostępności. To między innymi:

1. WAVE WebAim Accessibility Tool - narzędzie pozwalające na skanowanie stron internetowych pod kątem zgodności z wytycznymi WCAG (Web Content Accessibility Guidelines). Wave wykrywa błędy dostępności oraz oferuje wskazówki, jak je naprawić.
2. Axe DevTools - narzędzie służące do automatycznego wykrywania problemów z dostępnością na stronie internetowej. Axe jest dostępne jako wtyczka do przeglądarki, a także jako biblioteka JavaScript.
3. Google Lighthouse - narzędzie wbudowane w przeglądarkę Google Chrome, pozwalające na przeprowadzenie audytu dostępności strony internetowej, a także jej wydajności i innych

aspektów.

4. AChecker - narzędzie pozwalające na skanowanie stron internetowych pod kątem zgodności z różnymi wytycznymi dotyczącymi dostępności, takimi jak WCAG, Section 508 czy BITV.

5. Siteimprove Accessibility - narzędzie pozwalające na automatyczne skanowanie stron internetowych pod kątem zgodności z wytycznymi dotyczącymi dostępności oraz oferujące wiele funkcjonalności, takich jak raportowanie błędów czy zarządzanie nimi.

Narzędzia te mogą pomóc projektantom i twórcom stron internetowych w zapewnieniu pełnej dostępności ich produktów. Warto jednak pamiętać, że nie są one w stanie wykryć wszystkich problemów z dostępnością, dlatego ważne jest, aby korzystać z nich w połączeniu z manualnymi testami i zwracać uwagę na potrzeby różnych grup użytkowników.

Dostępność stron internetowych i aplikacji mobilnych jest niezwykle istotna ze względu na fakt, że każdy użytkownik Internetu powinien mieć równy i nieograniczony dostęp do informacji i usług w sieci. Zapewnienie dostępności nie jest tylko kwestią etyczną, ale także prawną. Ponadto dostępność stron internetowych i aplikacji mobilnych wpływa pozytywnie na reputację firm, które dbają o potrzeby różnych grup użytkowników, co przekłada się na lojalność klientów i wzrost zaufania do marki.

Źródła

GUS, Osoby niepełnosprawne w 2021 roku, 2022, https://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5487/26/3/1/osoby_niepe%lnosprawne_w_2021_r.pdf, (dostęp: 20.04.2023).

WCAG 2 Overview, <https://www.w3.org/WAI/standards-guidelines/wcag/>, (dostęp: 20.04.2023).

Website Accessibility Conformance Evaluation Methodology (WCAG-EM) 1.0, <https://www.w3.org/TR/WCAG-EM/>, (dostęp: 20.04.2023).

WHO, World report on disability, 2011,
<https://www.who.int/teams/noncommunicable-diseases/sensory-functions-disability-and-rehabilitation/world-report-on-disability>, (dostęp: 20.04.2023).